Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje		
Názov materiálu		
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony.		
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)		
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR		
Charakter predkladaného materiálu	☐	Materiál nelegislatívnej povahy
	☒	Materiál legislatívnej povahy
	☒	Transpozícia práva EÚ
V prípade transpozície uveďte zoznam transponovaných predpisov: smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 10.1.1979; Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 5/zv. 1).		
Termín začiatku a ukončenia PPK	*13.10.2022-21.10.2022*	
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	*26.10.2022*	
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	*1.2.2023 - 7.2.2023*	
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	*Február 2023*	

2. Definovanie problému

Návrh zákona je vypracovaný na základe záväzkov vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcich z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Národného programu reforiem Slovenskej republiky na rok 2022, z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 109/2021 k Národnému programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022 a z potreby vysporiadania sa s niektorými problémami v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúcimi z aplikačnej praxe.

3. Ciele a výsledný stav

Návrh zákona obsahuje najmä nasledovné opatrenia:

A. Aktualizácia prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorá stanovuje percentuálnu mieru poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov. Záväzok aktualizovať túto prílohu vyplýva z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022, ako aj z opatrenia Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030. Spôsob plnenia tohto opatrenia spočíva v úprave percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pri niektorých ochoreniach tak, aby presvedčivo zodpovedala závažnosti poškodenia zdravia, a umožnila zaradiť nové druhy ochorení (v súlade s aktuálnymi medicínskymi poznatkami), čo bude mať pri niektorých ochoreniach vplyv na uznanie invalidity, resp. uznanie invalidity s vyššou percentuálnou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, a tým aj vplyv na nárok na invalidný dôchodok a jeho výšku. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. júla 2023.

B. V zmysle cieľa „Zlepšenie udržateľnosti dôchodkového systému“, vyplývajúceho z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Národného programu reforiem Slovenskej republiky na rok 2022, ako aj zo záväzku vyplývajúceho z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2021-2024 „zlepšiť celkovú transparentnosť dôchodkového systému a informovanosť občanov o predpokladanej výške dôchodku zo všetkých troch pilierov

prostredníctvom každoročného, elektronicky zasielaného informačného listu podľa vzoru holandskej „oranžovej obálky“, sa navrhuje vytvorenie legislatívneho rámca pre zabezpečenie lepšej informovanosti a zrozumiteľnosti poskytovaných informácií o predpokladaných dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému. Navrhuje sa, aby bola prvýkrát informácia o predpokladaných dôchodkových nárokoch zasielaná v roku 2026.

C. Navrhuje sa zosúladenie ustanovenia zákona o sociálnom poistení s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vo veci posudzovania nároku na čiastkový starobný dôchodok poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka (ďalej len „obdobie služby“) v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia v dĺžke kratšej ako 10, resp. 15 rokov. V súvislosti s navrhovaným sa v záujme dodržania zásady rovnakého zaobchádzania navrhuje primerane upraviť spôsob výpočtu starobných, predčasných starobných a invalidných dôchodkov nad rámec ustálenej judikatúry. Účinnosť uvedeného opatrenia sa navrhuje od 1. júla 2023.

4. Dotknuté subjekty

Navrhovaná právna úprava má priamy alebo nepriamy vplyv na:

A. časť poberateľov invalidného dôchodku, resp. žiadateľov o invalidný dôchodok,
B. poistenci, ktorým bude zaslaná informácia o predpokladaných dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému,
C. osoby s nárokom na čiastkový starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok a invalidný dôchodok, ktorí získali obdobie služby.

5. Alternatívne riešenia

Aké alternatívne riešenia vedúce k stanovenému cieľu boli identifikované a posudzované pre riešenie definovaného problému?

Nulový variant - uveďte dôsledky, ku ktorým by došlo v prípade nevykonania úprav v predkladanom materiáli a alternatívne riešenia/spôsoby dosiahnutia cieľov uvedených v bode 3.

V prípade, že by neboli predložené opatrenia v predmetnom návrhu zákona, tak by neboli naplnené záväzky vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúce z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2021-2024, Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Národného programu reforiem Slovenskej republiky na rok 2022, z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 109/2021 k Národnému programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030, z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030, z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2022 a neboli by vyriešené niektoré problémy v oblasti sociálneho poistenia vyplývajúce z aplikačnej praxe.

6. Vykonávacie predpis

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov? ☒ **Áno** ☐ **Nie**

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

- V súvislosti s navrhovanými zmenami sa predpokladá:
  - vydanie nasledovného vykonávacieho predpisu, a to: Opatrenie, ktorým sa ustanoví vzor dôchodkovej prognózy,
  - zrušenie opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 157/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú náležitosti informácie o stave individuálneho účtu poistenca a náležitosti informácie o zmenách stavu individuálneho účtu poistenca v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2005 Z. z..

7. Transpozícia práva EÚ

Uveďte, v ktorých konkrétnych ustanoveniach (paragrafy, články, body, atď.) ide národná právna úprava nad rámec minimálnych požiadaviek EÚ (tzv. goldplating) spolu s odôvodnením opodstatnenosti presahu.

Predkladaným návrhom zákona nedochádza ku goldplatingu a neprekračuje sa rámec smernice.

8. Preskúmanie účelnosti
Štatistické údaje z oblasti sociálneho poistenia sú pravidelne monitorované a vyhodnocované v rámci každoročne pripravovanej Správy o sociálnej situácii, t. j. v rámci predmetnej správy bude preskúmaná účinnosť aj účelnosť jednotlivých opatrení.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.
** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

9. Vybrané vplyvy materiálu						
Vplyvy na rozpočet verejnej správy	☐	**Pozitívne**	☐	**Žiadne**	☒	**Negatívne**
z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☒	Áno	☐	Nie	☐	Čiastočne
v tom vplyvy na rozpočty obcí a vyšších územných celkov	☒	**Pozitívne**	☐	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☐	Áno	☐	Nie	☐	Čiastočne
Vplyvy na podnikateľské prostredie	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
z toho vplyvy na MSP	☐	Pozitívne	☐	Žiadne	☐	Negatívne
Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☐	Áno			☒	Nie
Sociálne vplyvy	☒	**Pozitívne**	☐	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
Vplyvy na životné prostredie	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho						
vplyvy služieb verejnej správy na občana	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐	**Pozitívne**	☒	**Žiadne**	☐	**Negatívne**

10. Poznámky
Navrhovaná právna úprava zakladá v rokoch 2023 až 2025 negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, ktorý súvisí predovšetkým s aktualizáciou prílohy č. 4. V súčasnosti nie je možné identifikovať administratívne náklady na úpravu informačného systému Sociálnej poisťovne z dôvodu poskytovania informácií o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému. Predmetné vplyvy budú kvantifikované a uvedú sa v rámci prípravy konkrétneho vykonávacieho predpisu. Vplyvy na podnikateľské prostredie - z dôvodu zavedenia komplexnej informácie o predpokladaných dôchodkových nárokoch z dôchodkového poistenia a starobného dôchodkového sporenia budú dôchodkové správcovské spoločnosti povinné poskytovať Sociálnej poisťovni údaje o prognóze starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia. Momentálne nie je možné identifikovať administratívne náklady na úpravu informačných systémov a na zasielanie údajov dôchodkovými správcovskými spoločnosťami. Predmetné vplyvy budú kvantifikované a uvedú sa v rámci prípravy konkrétnych vykonávacích predpisov. V zmysle Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVR SR) ako predkladateľ návrhu zákona uskutočnilo konzultácie s dotknutými podnikateľskými subjektmi, t. j. so zástupcom dôchodkových správcovských spoločností (ADSS). Zástupca ADSS uvítal zámer predkladateľa zosúladiť termín zasielania „oranžovej obálky“ spolu

s výpismi z II. a III. piliera. Záverom vyjadril súhlas s návrhom na ukončenie procesu konzultácií s podnikateľským prostredím s prísľubom ďalšej podrobnejšej diskusie pri príprave podzákonných právnych noriem súvisiacich s návrhom zákona.

Sociálne vplyvy – pozitívny vplyv na niektorých poberateľov invalidných dôchodkov a uchádzačov o invalidný dôchodok zakladá aktualizácia prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Vplyvy na informatizáciu spoločnosti – v súčasnosti nie je možné identifikovať vplyvy na základné piliere informatizácie (biznis vrstvu, aplikačnú a technologickú infraštruktúru a ich financovanie) a na prístup k elektronickým službám. Predmetné vplyvy sa vyhodnotia v rámci prípravy konkrétnych vykonávacích predpisov.

Vplyvy na služby verejnej správy na občana – v súčasnosti nie je možné identifikovať vplyvy z poskytovania informácií o budúcich dôchodkových nárokoch. Predmetné vplyvy sa vyhodnotia v rámci prípravy konkrétnych vykonávacích predpisov.

11. Kontakt na spracovateľa

email: patricia.vavra@employment.gov.sk
tel: 02/2046 1909

12. Zdroje

Štatistické údaje zo Sociálnej poisťovne na agregovanej a neagregovanej úrovni a makroekonomická prognóza Inštitútu finančnej politiky zo septembra 2022.

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č. .....
(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

☐ **Súhlasné** ☐ **Súhlasné s návrhom na dopracovanie** ☒ **Nesúhlasné**

Uveďte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

BRATISLAVA: 21.10.2022

ČÍSLO: 244/2022

VYBAVUJE: MGR. HROMÁDKO

STANOVISKO KOMISIE

(PREDBEŽNÉ PRIPOMIENKOVÉ KONANIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPĹŇA ZÁKON Č. 461/2003 Z. Z. O SOCIÁLNOM POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENIA NIEKTORÉ ZÁKONY

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky dňa 12. októbra 2022 predložilo na PPK materiál *„Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony“*. Materiál predpokladá negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré nie sú rozpočtovo zabezpečené a pozitívne sociálne vplyvy.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy
V Doložke vybraných vplyvov je označený negatívny, rozpočtovo nekrytý vplyv na rozpočet verejnej správy. V analýze vplyvov je kvantifikovaný nárast výdavkov v sume 5 863 576 eur v roku 2023, v sume 58 752 463 eur v roku 2024 a v sume 85 113 292 eur v roku 2025. Rozpočtovo nekrytý vplyv je kvantifikovaný v sume 5 385 232 eur v roku 2023, v sume 58 740 534 eur v roku 2024 a v sume 85 101 399 eur v roku 2025. Predkladateľ navrhuje zvýšené výdavky verejnej správy zohľadniť a zapracovať v rámci prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026. Zvýšené výdavky Sociálnej poisťovne v roku 2023 navrhuje kompenzovať navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v dôchodkovom poistení. Zvýšené výdavky štátneho rozpočtu kapitoly MPSVR SR v roku 2023 budú kryté v rámci návrhu limitov na nesystémové dávky sociálneho poistenia na rok 2023. Predkladateľ uvádza, že v súčasnosti nie je možné identifikovať administratívne náklady na úpravu informačného systému Sociálnej poisťovne z dôvodu poskytovania informácií o budúcich dôchodkových nárokoch z povinného dôchodkového systému.

Komisia upozorňuje, že na rok 2023 sa pre Sociálnu poisťovňu nerozpočtuje transfer z prostriedkov štátneho rozpočtu, Komisia preto žiada uvedený vplyv zabezpečiť v rámci schválených limitov výdavkov štátneho rozpočtu. Zároveň Komisia žiada vplyv na invalidné dôchodky z mladosti a minimálny dôchodok zabezpečiť v rámci navrhovaných limitov výdavkov kapitoly MPSVR SR na príslušné rozpočtové roky, nakoľko má za to, že v rozpočte kapitoly MPSVR SR je na nesystémových dávkach vytvorený dostatočný priestor na krytie uvedených opatrení.

V súvislosti s agendou „Oranžovej obálky“ sa predpokladá vytvorenie 1 štátnozamestnaneckého miesta. Vplyvy v súvislosti s vytvorením 1 štátnozamestnaneckého miesta žiada Komisia zabezpečiť v rámci schválených limitov počtu zamestnancov dotknutého subjektu verejnej správy na príslušné rozpočtové roky bez dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy. V Analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy v tabuľkách č. 4A a č. 4C žiada Komisia doplniť údaje za mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania (610) a poistné a príspevok do poisťovní (620).

MPSVR SR: Čiastočne akceptovaná - príslušná časť analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy v tabuľkách č. 4A a č. 4C bola doplnená na základe požiadavky Komisie. Nie je možné akceptovať pripomienku Komisie týkajúcu sa krytia zvýšených výdavkov Sociálnej poisťovne v roku 2023 v rámci schválených limitov výdavkov štátneho rozpočtu z dôvodu potreby zachovania nevyhnutnej finančnej rezervy na výplatu dávok sociálneho poistenia. MPSVR SR trvá na vytvorení 1 štátnozamestnaneckého miesta nad rámec schválených limitov počtu zamestnancov kapitoly MPSVR SR s potrebou dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy. MPSVR SR taktiež trvá na zapracovaní zvýšených výdavkov vyplývajúcich z návrhu novely do návrhu rozpočtu kapitoly MPSVR SR pri tvorbe návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 – 2026.

Komisia odporúča doplniť predpoklady použité v bode 2.2.4. *Výpočty vplyvov na verejné financie*, časť A. Aktualizácia prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.
Odôvodnenie: Kvantifikácia predpokladá prudký rast výdavkov z 5,4 mil. eur v roku 2023 na 70,2 mil. eur v roku 2025, ktorý je pravdepodobne zapríčinený postupným prehodnocovaním súm invalidných dôchodkov počas doby 2 rokov od 1. júla 2023. Nie je však uvedený predpoklad o objeme prehodnotených invalidných dôchodkov v daných rokoch, preto nie je možné kvantifikáciu vplyvu overiť. Ďalej Komisia odporúča bližšie odôvodniť použitý predpoklad o počte invalidných dôchodcov, v rámci daných kategórií, ktorých invalidné dôchodky budú ovplyvnené spolu so sumou zvýšenia dôchodku.

MPSVR SR: Akceptovaná. Pri prehodnocovaní percenta poklesu schopnosti výkonu zárobkovej činnosti sa predpokladá, že v roku 2023 sa prehodnotí 25 % celkového počtu dotknutých invalidných dôchodcov, v roku 2024 to bude 50 % celkového počtu dotknutých invalidných dôchodcov a v roku 2025 to bude 25 % celkového počtu dotknutých invalidných dôchodcov. Celkový odhadovaný počet prehodnocovaných invalidných dôchodcov sa odhaduje na úrovni 21,4 tis. osôb. Predpoklady použité v analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy boli poskytnuté Sociálnou poisťovňou

v štruktúre popísanej v príslušnej analýze vplyvov na rozpočet verejnej správy. Sumy zvýšenia invalidného dôchodku sú súčasťou analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy.

Komisia odporúča doplniť vplyv na 13. dôchodky a minimálne dôchodky z dôvodu aktualizácie prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.
Odôvodnenie: Navýšenie súm aktuálne priznaných invalidných dôchodkov z dôvodu aktualizácie prílohy č. 4 povedie k zníženiu výdavkov na 13. dôchodky, ako aj minimálne dôchodky pre invalidných dôchodcov v dôchodkovom veku. Na druhú stranu zvýšený počet invalidných dôchodcov oproti situácii bez aktualizácie prílohy č. 4 bude tlačiť na rast výdavkov na 13. dôchodky a potenciálne aj minimálne dôchodky.

MPSVR SR: Čiastočne akceptovaná. V súvislosti s uvedenou pripomienkou uvádzame, že vplyv na výplatu 13. dôchodku bol doplnený do príslušnej analýzy, avšak vplyv na minimálny dôchodok považujeme za zanedbateľný. V tomto ohľade je potrebné si uvedomiť, že nárok na minimálny dôchodok vzniká len poberateľovi invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku, ktorý má možnosť požiadať o prepočet starobného dôchodku, ktorý je spravidla vždy vyšší ako je suma invalidného dôchodku. Na základe uvedeného preto aktualizáciou prílohy č. 4 dôjde k zanedbateľnému vplyvu na minimálny dôchodok.

Komisia odporúča doplniť vplyv na valorizačné percento zvyšovania dôchodkových dávok v roku 2025 v bode 2.2.4. *Výpočty vplyvov na verejné financie*, časť C. Zmena sledovaného obdobia.
Odôvodnenie: Kvantifikácia nepredpokladá rozdiel v medziročnom raste spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov za prvých 6 mesiacov roka 2024 a za prvých 9 mesiacov roka 2024. Podľa poslednej makroekonomickej prognózy IFP tento rozdiel predstavuje 0,03 p. b., čo predstavuje nárast výdavkov o približne 4 mil. eur v roku 2025. Vzhľadom na uvedený vplyv pre valorizáciu úrazových dávok odporúča Komisia zosúladenie, aj keď sa jedná o veľmi malý vplyv.

MPSVR SR: Neakceptovaná. Údaj o raste spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov, ktorý je rozhodujúci pri určení valorizačného percenta dôchodkových dávok zverejnený Štatistickým úradom Slovenskej republiky je zaokrúhľovaný na 1 desatinné miesto. V nadväznosti na uvedené bola aj príslušná analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy urobená v tomto ohľade a zohľadňuje odhadovaný vývoj rastu spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov zaokrúhlený na jedno desatinné miesto, a to 3,6 %.

S materiálom bude možné súhlasiť za podmienky, že z neho nebude vyplývať rozpočtovo nekrytý vplyv.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na predbežné pripomienkové konanie s odporúčaním na jeho dopracovanie podľa pripomienok v bode II.

IV. Poznámka: Predkladateľ uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa

pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

JUDr. Martin Semanco
predseda Komisie

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. .....
(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

☐ **Súhlasné** ☐ **Súhlasné s návrhom na dopracovanie** ☐ **Nesúhlasné**

Uveďte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

STANOVISKO KOMISIE

(ZÁVEREČNÉ POSÚDENIE)

K MATERIÁLU

NÁVRH ZÁKONA, KTORÝM SA MENÍ A DOPĹŇA ZÁKON Č. 461/2003 Z. Z. O SOCIÁLNOM POISTENÍ V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV A KTORÝM SA MENIA NIEKTORÉ ZÁKONY

I. Úvod: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky predložilo dňa 31. januára 2023 Stálej pracovnej komisii na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej len Komisia“) na záverečné posúdenie materiál: „*Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony“*. Materiál predpokladá negatívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú čiastočne rozpočtovo zabezpečené a pozitívne sociálne vplyvy.

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy
V doložke vybraných vplyvov je označený negatívny, čiastočne rozpočtovo zabezpečený vplyv na rozpočet verejnej správ, ktorý súvisí predovšetkým s aktualizáciou prílohy č. 4 a rozmrazením súm minimálneho dôchodku. V analýze vplyvov v tabuľke č. 1 je kvantifikovaný nárast výdavkov v sume 4 832 041 eur v roku 2023, v sume 57 840 370 eur v roku 2024 a v sume 84 422 666 eur v roku 2025. Rozpočtovo nekrytý vplyv je kvantifikovaný v sume 4 353 696 eur v roku 2023, v sume 46 270 238 eur v roku 2024 a v sume 69 553 766 eur v roku 2025. V časti *2.1.1. Financovanie návrhu* predkladateľ uvádza, že zvýšené výdavky Sociálnej poisťovne odporúča zohľadniť a zapracovať v rámci prípravy návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 a výdavky Sociálnej poisťovne v roku 2023 navrhuje kompenzovať navýšením transferu zo štátneho rozpočtu, ktorý slúži na krytie deficitu v dôchodkovom poistení. Zvýšené výdavky kapitoly MPSVR SR v rokoch 2023 až 2025 v celkovej sume 26 893 55 eur budú kryté v rámci návrhu limitov na nesystémové dávky sociálneho poistenia na roky 2023 až 2025.

V rámci MPK MF SR uplatnilo zásadné pripomienky, ktoré neboli predkladateľom akceptované a na rozporovom konaní 18. januára 2023 na úrovni ŠT neboli rozpory odstránené. Na týchto zásadných pripomienkach naďalej Komisia trvá:

1. Komisia upozorňuje, že na rok 2023 sa pre Sociálnu poisťovňu nerozpočtuje transfer z prostriedkov štátneho rozpočtu, preto žiada uvedený vplyv zabezpečiť v rámci schválených limitov výdavkov subjektu Sociálna poisťovňa.

   Stanovisko MPSVR SR:
   Pripomienka je **neakceptovaná**. Krytie zvýšených výdavkov Sociálnej poisťovne v roku 2023 v rámci schválených limitov výdavkov štátneho rozpočtu podľa názoru Sociálnej poisťovne nie je možné z dôvodu potreby zachovania nevyhnutnej finančnej rezervy na výplatu dávok sociálneho poistenia.

2. Komisia žiada, aby všetky vplyvy vyplývajúce z predmetného návrhu zákona boli zabezpečené v rámci schválených limitov počtu zamestnancov a limitov výdavkov dotknutých subjektov, bez dodatočných požiadaviek na štátny rozpočet. V nadväznosti na uvedené je potrebné upraviť analýzu vplyvov na rozpočet verejnej správy tak, aby z nej nevyplýval rozpočtovo nekrytý vplyv.

   Stanovisko MPSVR SR:
   Pripomienka je **neakceptovaná.** MPSVR SR trvá na vytvorení 1 štátnozamestnaneckého miesta nad rámec schválených limitov počtu zamestnancov kapitoly MPSVR SR s potrebou dodatočných požiadaviek na rozpočet verejnej správy. 1 štátnozamestnanecké miesto sa požaduje z dôvodu zavedenia tzv. Oranžovej obálky, z ktorej prípravy vznikne MPSVR SR nová agenda, ktorú nie je možné zabezpečiť súčasnými personálnymi kapacitami.

3. Komisia žiada prehodnotenie navrhovanej právnej úpravy sledovaného obdobia pre výpočet valorizácie dôchodkových dávok. Návrh zákona predlžuje sledované obdobie vývoja spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov z prvých 6 mesiacov kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku v ktorom sa zvyšujú dôchodkové dávky, na prvých 9 mesiacov kalendárneho roka. Cieľom tejto úpravy je čo najlepšie zohľadniť aktuálny vývoj dôchodcovskej inflácie pri zvyšovaní dôchodkov. Uvedené predĺženie obdobia prispeje k zosúladeniu valorizácie dôchodkov a dôchodcovskej inflácie v danom roku len v limitovanej miere. Jedným z možných riešení je prijatie valorizačného mechanizmu analogického k mechanizmu zavedenému v Českej republike. Komisia upozorňuje, že vzhľadom na termín konania septembrového Výboru pre makroekonomické prognózy, ktorý obvykle býva v polovici septembra a ktorého prognózy sú používané pri zostavovaní návrhu rozpočtu verejnej správy, by v prípade schválenia navrhovanej úpravy vstupoval do tvorby návrhu rozpočtu len odhad inflácie za prvých 9 mesiacov. K dátumu konania Výboru pre makroekonomické prognózy bude známa skutočnosť za dôchodcovskú infláciu len za prvých 7 mesiacov kalendárneho roku. Návrh rozpočtu verejnej správy sa predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky v termíne do 15. októbra kalendárneho roka a súčasne s tým sa predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky aj návrh rozpočtu Sociálnej poisťovne. Komisia žiada prehodnotiť rozhodujúce obdobie pre valorizáciu dôchodkových dávok a úrazových dávok tak, aby umožnilo korektné zapracovanie výdavkov na dôchodkové dávky a úrazové dávky do návrhu rozpočtu verejnej správy.

   Stanovisko MPSVR SR:
   Pripomienka je **neakceptovaná**. Podľa Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov Komisia sa nemá vyjadrovať k vecnej stránke materiálu. Komisia má posudzovať predkladané návrhy z hľadiska vplyvov na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, sociálnych vplyvov, vplyvov na životné prostredie, vplyvov na informatizáciu spoločnosti, vplyvov na služby verejnej správy pre občana a vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

4. Komisia žiada prehodnotenie spôsobu výpočtu čiastkového starobného dôchodku poistencov, ktorí získali obdobie výkonu služby policajta a vojaka, ktoré zakladá nárok na výsluhový dôchodok a ktorí súčasne získali obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Navrhovaný spôsob výpočtu čiastkového dôchodku má za následok zohľadnenie výšky vymeriavacích základov získaných v systéme výsluhového zabezpečenia, ktoré už raz boli zohľadnené pri výpočte výsluhového dôchodku. Navrhovaná úprava vytvára dodatočný negatívny vplyv na verejné financie nad rámec systematickejšej a spravodlivejšej právnej úpravy, ktorá by bola zároveň v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Na základe uvedeného žiada Komisia upraviť výpočet čiastkového starobného dôchodku tak, aby čiastkový starobný dôchodok nebol vypočítaný použitím vymeriavacích základov za celé obdobie s následnou úpravou o počet rokov získaných v sociálnom poistení, ale zohľadňoval len doby a vymeriavacie základy získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia s využitím vzorca uvedeného v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

   Stanovisko MPSVR SR:
   Pripomienka je **neakceptovaná.** Uvádzame, že navrhovaný spôsob výpočtu je jediným vykonateľným spôsobom výpočtu v prípade poistencov, ktorí počas výkonu služby boli zaradení do I. a II. pracovnej kategórie, čím získali nároky, ktorých zachovanie garantuje § 274 zákona o sociálnom poistení. Medzi tieto nároky, okrem iného, patrí aj nárok na určenie sumy dôchodku aj podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003. Predpisy účinné do 31. decembra 2003 spôsob určenia sumy uvedený v návrhu, teda hodnotenie doby zamestnania bez hrubých zárobkov, neumožňovali. Suma dôchodku určená bez zohľadnenia hrubých zárobkov nie je sumou určenou podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, preto ho nemožno použiť. Vykonať zmenu právnej úpravy, ktorá bola účinná do 31. decembra 2003 a ktorá v súčasnosti už nie je platná, je objektívne nemožné.

III. Záver: Stála pracovná komisia na posudzovanie vybraných vplyvov vyjadruje

nesúhlasné stanovisko

s materiálom predloženým na záverečné posúdenie.

IV. Poznámka: Predkladateľ zapracuje pripomienky a odporúčania na úpravu uvedené v bode II a uvedie stanovisko Komisie do doložky vybraných vplyvov spolu s vyhodnotením pripomienok.

Nesúhlasné stanovisko Komisie neznamená zastavenie ďalšieho schvaľovacieho procesu. Stanovisko Komisie slúži ako podklad pre informované rozhodovanie vlády Slovenskej republiky a ďalších subjektov v rámci schvaľovacieho procesu. Predkladateľ má možnosť dopracovať materiál podľa pripomienok a zaslať ho na opätovné schválenie Komisie, ktorá môže následne zmeniť svoje stanovisko.

JUDr. Martin Semanco
predseda Komisie